

GYAKORLÓ FELADATLAP – DIÓDA ÉS TRANZISZTOR (10 FELADAT)

---

1) Dióda-irány és vezetés

Egy hagyományos dióda jelén jelöld be:

- melyik az *anód*, melyik a *katód*,
- és írd le 1 mondatban, *mikor* vezet a dióda.

.....

.....

.....

2) Egyszerű soros dióda-ellenállás

Adott: $U_o = 9\text{ V}$, $R = 100\ \Omega$, 1 db szilíciumdióda ($U_D \approx 0,7\text{ V}$ nyitóirányban).
A dióda nyitóirányban van rákötve a feszültségforrásra.

- Rajzold le az áramkört!
- Számold ki az áramot az áramkörben!
- Mennyi feszültség esik az ellenálláson?

---

3) Diódás polaritásvédelem

Egy eszköz 5 V-ról működik, és szeretnéd védeni a fordított polaritás ellen, ehhez diódát használsz.

- Rajzold le az eszköz *diódás* polaritásvédelmét!
- Mi a hátránya ennek a megoldásnak 5 V-os táp esetén?
- Milyen előnye van a párhuzamos (zárlat jellegű) polaritásvédelemnek biztosítókkal?

---

4) Diódás félhullám-egyenirányítás

Egy szinuszos váltófeszültség effektív értéke $U_{\text{eff}} = 6 \text{ V}$, félhullám-egyenirányítod egy szilíciumdiódával, és egy $R = 330 \Omega$ -os terhelést kötsz rá.

- Mennyi a bemenő jel csúcsértéke $U_{\text{csúcs}}$?
- Nyitófélperiódusban mekkora a terhelőáram csúcsértéke közelítőleg?

(Használd: $U_{\text{csúcs}} = \sqrt{2} U_{\text{eff}}$, dióda: $U_D = 0,7 \text{ V}$.)

---

5) Diódás „logika” – OR (VAGY) kapu diódákkal

Két digitális jel: A és B (0 V vagy 5 V). Diódás OR-kaput építesz úgy, hogy A és B diódán keresztül egy közös pontra (kimenet Y) csatlakozik, és Y egy lehúzó ellenálláson keresztül a földelésre megy.

- Rajzold le a kapcsolást!
- Töltsd ki az igazságtáblát: $A, B \rightarrow Y$ (0/1).
- Miért kell a lehúzó ellenállás?

6) LED előtétellenállás

Feszültségforrás: 12 V, LED: $U_{LED} = 2,0$ V, kívánt áram: $I = 15$ mA.

- Mekkora legyen az előtétellenállás?
- Mekkora teljesítmény disszipálódik az ellenálláson?
- Készíts kapcsolási rajzot!

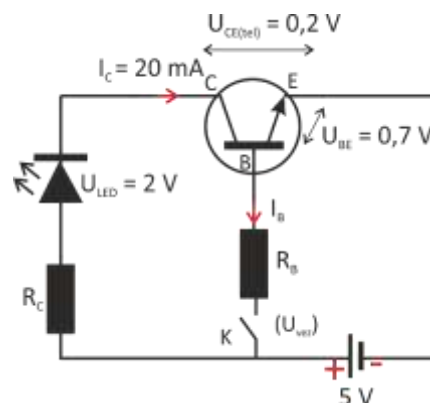
7) NPN tranzisztor mint kapcsoló

NPN tranzisztorral kapsolsz egy LED-et.

Adott: $U_o = 5$ V, LED $U_{LED} = 2,0$ V, LED-áram: $I_C \approx 20$ mA.
A tranzisztor telítésben dolgozik *kényszerített erősítéssel*:
 $\beta_{kényszer} = 10$.

Legyen: $U_{CE(tel.)} \approx 0,2$ V, $U_{BE} \approx 0,7$ V.

- Számold ki az előtétellenállást a LED-hez (kollektor kör)!
- Mekkora bázisáram kell?
- Mekkora legyen a bázisellenállás R_B ?

---

8) Tranzisztor erősítés – munkapont jelleg

Egy NPN tranzisztor aktív tartományban van, és az adat: $\beta = 100$.

a) Ha $I_B = 20 \mu\text{A}$, mennyi I_C ?

b) Írj 2 mondatot arról, mi a különbség *aktív tartomány* és *telítés* között kapcsolóüzemnél.

.....

.....

.....

---

9) Fényérzékelő kapcsolás fotodiódával + tranzisztor

Tervezd meg egy egyszerű „sötétedéskapcsoló” elvét: sötétben világítson egy LED, világosban ne.

Megkötések:

- Feszültségforrás: 9 V
- használhatsz: fotodióda (vagy fototranzisztor), NPN tranzisztor, ellenállások, LED
- rajzolj egy lehetséges kapcsolást és magyarázd 4–5 mondatban a működését

---

10) Hibakeresés – miért nem világít?

Egy tanuló NPN tranzisztort akar LED-et kapcsolni, de nem működik. A kapcsolás:

- LED + 330 Ω sorban a +5 V-ra, a LED másik vége a tranzisztor kollektor ágán van.
  - Emitter a feszültségforrás negatív potenciálján.
  - Bázis közvetlenül a (elektronikus) kapcsoló 5 V-os kimenetére van kötve *ellenállás nélkül*.
- a) Mi a két legnagyobb hiba/veszély ebben?
b) Hogyan javítanád (minimum 2 módosítás)?